

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 664/2017-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Tomčovčíkom, advokátska kancelária, Nerudova 14, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 29/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 29/2005 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. MUDr. ██████████ priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šestnásť centov), ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Tomáša Tomčovčíka, advokátska kancelária, Nerudova 14, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 664/2017-12 z 24. októbra 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 29/2005 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti predovšetkým vyplynulo:

„... Dňa 31.05.2005 podala navrhovateľka ██████████... žalobu o náhradu mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru na Okresný súd Košice II. Konaniu bola pridelená sp. zn. 15C/29/2005. Navrhovateľka je zároveň sťažovateľom v predmetnej veci.“

2.1 V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka opísala chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní ku dňu podania sťažnosti a dodala:

„Zo skutkového stavu... vyplýva, že v konaní na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 15C/29/2015, ktorého účastníkom konania je sťažovateľka, dochádza k prieťahom.

Sťažovateľka sa pred podaním ústavnej sťažnosti domáhala sťažnosťou u predsedu súdu, ktorú jej umožňuje podať zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch, odstránenia porušovania práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, keďže od podania návrhu uplynulo vyše 11 rokov a vec nebola stále právoplatne skončená.

Predseda Okresného súdu Košice II na sťažnosť podanú dňa 23.06.2016 vo svojej odpovedi konštatoval, že ide o sťažnosť čiastočne dôvodnú vzhľadom na celkovú dĺžku konania. Ďalej poukázal na skutočnosť, že vo veci bolo už dvakrát meritórne rozhodnuté a dvakrát bola vec zrušená odvolacím súdom a tiež na fakt, že konanie bolo uznesením zo dňa 15.01.2015 právoplatne prerušené. Z odpovede nevyplývajú žiadne konkrétne opatrenia, ktorými by súd zabezpečil, aby v budúcnosti k žiadnym ďalším zbytočným prieťahom v konaní nedochádzalo.

So záverom predsedu súdu, že ide len o čiastočne dôvodnú sťažnosť sťažovateľka nesúhlasí. Skutočnosť, že vo veci bolo už dvakrát meritórne rozhodnuté a dvakrát bola vec zrušená odvolacím súdom len potvrdzuje neefektívnosť a nehospodárnosť konania okresného súdu. Takáto odpoveď predsedu súdu na sťažnosť len zvýšila nedôveru a neistotu sťažovateľky v schopnosť súdu zabezpečiť plynulosť priebehu konania. Preto bola nútená obrátiť sa na Ústavný súd SR a podať túto sťažnosť. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd nepostupoval spôsobom, ktorý by viedol k odstráneniu jej právnej neistoty vo veci, s ktorou sa obrátila na tento súd. Keďže ani doteraz o celej veci právoplatne nerozhodol, sťažovateľka je toho názoru, že zbytočnými prieťahmi v označenom konaní došlo k porušeniu jej základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR.

Sťažovateľka sa domnieva, že jej vec týkajúca sa náhrady mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru nie je skutkovo a právne zložitá natoľko, aby sa vymykala bežnej rozhodovacej činnosti. Výklad a používanie právnej úpravy v obdobných sporoch je stabilizovaný v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj metodiku postupu všeobecných súdov v týchto sporoch. S poukazom na uvedené nie je možné odôvodňovať doterajšie trvanie konania zložitnosťou veci.

Pri efektívnom postupe súdu bolo možné o nároku sťažovateľky rozhodnúť prakticky už po niekoľkých pojednávaniach. Vo veci ide o občianskoprávny spor, ktorý sa osobitne

nelíši od iných sporov tohto druhu. Sťažovateľka je presvedčená, ako to vyplýva aj z časti I. tejto sťažnosti (skutkový stav), že je to predovšetkým samotný súd, ktorý zapríčinil neprimeranú dĺžku konania, ktoré sa už vedie takmer 11 rokov.

Hodnotenie jednotlivých úkonov a postupov okresného súdu zakladá záver o nečinnosti, resp. o realizovaní takých úkonov, ktoré nemožno považovať za relevantný a efektívny postup pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľky v jej spore. Aj v obdobiach, počas ktorých okresný súd konal, tento súd prispel k zbytočným prieťahom v konaní tým, že v priebehu konania opakoval dôkazy, nenariadil dôkazy, ktoré boli pre posúdenie nárokov navrhovateľa uplatnených v konaní rozhodujúce, resp. nariadil dôkazy, ktoré nesmerovali k vytvoreniu relevantných poznatkov potrebných pre rozhodnutie vo veci samej. Takýto postup okresného súdu sťažovateľka vyhodnocuje ako konanie, ktoré nesmerovalo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v jej veci a teda ako také, ktoré spôsobilo zbytočné prieťahy. Aj keď súd v konaní vykonal úkony, väčšina z nich bola neučelná a neefektívna. Je nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že v konaní sú v podstate do dnešného dňa riešené otázky, ktoré boli predmetom prejednávania už na prvom nariadenom pojednávaní.

... Aj keď vo veci bolo súdom nariadených množstvo pojednávaní a vykonaných množstvo úkonov, podľa názoru sťažovateľky je konanie pred okresným súdom poznačené zbytočnými prieťahmi v dôsledku neefektívnej činnosti súdu ako celku. Preto sťažovateľka nepovažuje za potrebné bližšie určovať jednotlivé obdobia nečinnosti, resp. činnosti, ktorú možno kvalifikovať ako zbytočné prieťahy. Sťažovateľka nehodnotí ani plynulosť konania, ani účelnosť jednotlivých úkonov. Žiadna zložitost' veci či iné skutočnosti totiž nemôžu ospravedlniť 11-ročnú dĺžku konania. Toto obdobie súdneho konania nie je možné hodnotiť ako efektívne vedenie súdneho procesu. 11-ročné obdobie nemôže ospravedlniť ani náročnosť veci, ani zložitost' právnej úpravy, ani správanie účastníkov konania.

... sťažovateľka považuje za odôvodnené priznať jej finančné zadosťučinenie podľa článku 127 ods. 3 Ústavy SR.

... Sťažovateľka žiada zohľadniť dĺžku zbytočných prieťahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľke vznikla v dôsledku obáv o ochranu jej práv, psychického napätia a pocitov sklamaní z neprimeranej dĺžky konania. Skutočnosť, že odporkyňa nielen nechce nahradiť mzdu, ktorá navrhovateľke bezpochýb prislúcha ale

odporkyňa dokonca v priebehu celého súdneho konania spochybňuje neplatnosť skončenia pracovného pomeru, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté už v roku 2004 rozsudkom Okresného súdu Košíc II, sp. zn. 12C/803/2002 pociťuje sťažovateľka ako neodškriepiteľnú krivdu. Aj z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania mala sťažovateľka značné problémy nájsť si prácu zodpovedajúcu jej kvalifikácii. Už od začiatku konania preto akýkoľvek zbytočný prieťah v konaní sťažovateľkin pocit krivdy len stupňoval. Zdlhavý postup súdu spôsobil, že sťažovateľka nadobudla presvedčenie, že okresný súd v skutočnosti nemá záujem poskytnúť jej právam zákonnú ochranu. Na základe týchto skutočností sa sťažovateľka domnieva, že by jej malo byť priznané primerané finančné zadosťučinenie vo výške 22.000,- €.

Od podania návrhu na Okresnom súde Košice II uplynula doba vyše 11 rokov a vec doposiaľ nie je právoplatne skončená. Čas trvajúci vyše 11 rokov a prieťahy v tomto konaní sú podľa úvah sťažovateľky neprimerane dlhé. Jej nárokom doposiaľ nebola zo strany súdu poskytnutá potrebná ochrana, ako to právna legislatíva platná v Slovenskej republike umožňuje...“

2.2 Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1/ Právo sťažovateľky zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, bolo v konaní pred Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 15C/29/2005 porušené.

2/ Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice II vo veci sp. zn. 15C/29/2005 konal bez prieťahov.

3/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 22.000,- Eur.

4/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke trovy konania, ktoré je povinný odporca sťažovateľke nahradiť.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. 1 SprV 816/2017 zo 6. novembra 2017, v ktorom uviedol chronológiu úkonov vykonaných v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

«... Po oboznámení sa s obsahom ústavnému súdu podanej sťažnosti a obsahom predmetného spisu, v ktorom sú namietané prietahy, Vám predkladám nasledujúce stanovisko zamerané na Vami položené otázky:

-skutková a právna zložitosť sporu

-vzhľadom na skutočnosť, že v konaní bolo potrebné vypočúť niekoľkých svedkov a zabezpečiť súdom stanoviská niekoľkých organizácií, ako aj správy zo Sociálnej poisťovne a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, možno spor považovať za skutkovo obtiažnejší.

-uviedenie všetkých procesných úkonov vo veci od podania návrhu na začatie konania doposiaľ

-žalobu o náhradu mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru podala sťažovateľka na tunajšom súde dňa 31.5.2005.

-uznesením zo dňa 10.6.2005 bola sťažovateľka vyzvaná na odstránenie väd svojho podania s poučením, ako je potrebné vady odstrániť.

-výzva bola právnej zástupkyňi sťažovateľky doručená 15.6.2005.

-na výzvu nereagovala, preto bolo jej podanie uznesením zo dňa 27.7.2005 odmietnuté.

-dňa 31.8.2005 sa sťažovateľka cestou svojej právnej zástupkyne proti uzneseniu odvolala.

-v dôsledku podaného odvolania bol spis dňa 20.9.2005 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádzal do 1.2.2006, kedy bol vrátený so zrušujúcim uznesením.

-následne bol daný pokyn pre doručenie uznesenia odvolacieho súdu sporovým stranám.

-dňa 8.8.2007 bol zákonnou sudkyňou určený termín pojednávania na deň 24.10.2007.

-na uvedenom pojednávaní obe sporové strany požiadali súd o poskytnutie lehoty v trvaní aspoň 30 dní za účelom mimosúdneho jednania. Pojednávanie bolo z uvedeného dôvodu odročené na deň 11.1.2008.

-dňa 7.12.2007 oznámil nový právny zástupca sťažovateľky, že na podanom návrhu trvá, nakoľko k mimosúdnemu rokovaniu medzi stranami nedošlo. Zároveň predložil do spisu listinné doklady.

-dňa 12.12.2007 bola zasielaná výzva právnej zástupkyňi žalovanej, ktorá písomné vyjadrenie vo veci doručila súdu 13.12.2007 a 31.12.2007.

-dňa 11.1.2008 sa pojednávanie uskutočnilo a bolo odročené na 26.3.2008 za účelom predloženia návrhov na doplnenie dokazovania.

-po uskutočnenom pojednávaní boli zaslané výzvy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach a Sociálnej poisťovni v Košiciach.

-pojednávanie dňa 26.3.2008 sa uskutočnilo a bolo odročené za účelom vykonania ďalšieho dokazovania na deň 28.5.2008.

-na tomto pojednávaní bola vypočutá svedkyňa a bolo odročené na deň 9.7.2008 s tým, že sťažovateľke bola uložená povinnosť predložiť písomné upresnenie nároku.

-dňa 8.7.2008 bolo obom sporovým stranám oznámené zrušenie termínu pojednávania, určeného na deň 9.7.2008, z dôvodu nekompletnosti listinných dôkazov ohľadom nemocenských dávok vyplatených žalobkyni za žalované obdobie. Zároveň bola zasielaná urgencia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a prípis Sociálnej poisťovni v Košiciach.

-odpovede boli súdu doručené 24.7.2008 a 29.7.2008.

-dňa 22.1.2009 došlo k zmene zákonnej sudkyne v konaní z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti pôvodne konajúcej zákonnej sudkyne, ktorej bol spis opäť vrátený po ukončení práceneschopnosti dňa 9.3.2009.

-dňa 11.5.2009 bol určený termín pojednávania na deň 10.6.2009.

-pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na deň 5.8.2009.

-dňa 4.8.2009 na základe pokynu zákonnej sudkyne z dôvodu, že nedošla správa zo Sociálnej poisťovne, ktorá bola žiadaná, z dôvodu hospodárnosti konania bolo pojednávanie, určené na 5.8.2009, odročené na deň 7.10.2009.

-na tomto pojednávaní (7.10.2009) bol vyhlásený rozsudok.

-dňa 24.11.2009 sa žalovaná proti rozsudku odvolala.

-dňa 25.11.2009 bolo odvolanie žalovanej zaslané na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľky a žalovaná bola vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie.

-dňa 11.12.2009 bol spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádzal do 6.10.2010, kedy bol vrátený so zrušujúcim uznesením.

- uznesenie odvolacieho súdu bolo doručené právnym zástupcom sporových strán.
- dňa 18.11.2010 bola zasielaná výzva žalovanej.
- dňa 7.12.2010 predložila žalovaná návrh na vypočutie svedkov v danom konaní a 17.1.2011 predložil právny zástupca sťažovateľky stanovisko vo veci po rozhodnutí odvolacieho súdu.
- dňa 27.1.2011 bolo určené pojednávanie na deň 11.3.2011.
- pojednávanie sa uskutočnilo, rovnako ako ďalšie pojednávanie, určené na deň 4.5.2011. Toto pojednávanie bolo odročené na deň 26.5.2011.
- v uvedený deň boli sporové strany upovedomené o zrušení termínu, určeného na deň 26.5.2011, s tým, že boli predvolaní na nový termín na deň 6.7.2011.
- na uvedenom pojednávaní bol vyhlásený rozsudok.
- dňa 12.8.2011 bol vyhlásený doplňujúci rozsudok.
- dňa 30.8.2011 sa žalovaná proti doplňujúcemu rozsudku odvolala a dňa 6.9.2011 sa proti rozsudku odvolala sťažovateľka cestou svojho právneho zástupcu.
- dňa 12.9.2011 boli odvolania doručované procesným protistranám.
- dňa 29.9.2011 bol spis predložený na rozhodnutie odvolaciemu Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádzal do 15.1.2013, kedy bol vrátený s uznesením, ktorým bol zrušený rozsudok tunajšieho súdu spolu s doplňacím rozsudkom.
- po doručení rozhodnutia odvolacieho súdu právnym zástupcom účastníkov konania bol dňa 14.3.2013 určený termín pojednávania na deň 15.5.2013. Na tomto pojednávaní právni zástupcovia sporových strán uviedli, že sa pokúsia riešiť vec mimosúdnu cestou, za tým účelom žiadajú súd o poskytnutie lehoty v trvaní 60 dní. Z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené na 25.9.2013.
- keďže k mimosúdnej dohode nedošlo, dané pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na 20.11.2013.
- dňa 19.11.2013 oznámil právny zástupca sťažovateľky, že z dôvodu zhoršenia jej zdravotného stavu, sa nariadeného pojednávania nemôže zúčastniť a keďže mala byť na tomto pojednávaní vypočutá, požiadal o jeho odročenie. Na základe tejto žiadosti bolo pojednávanie odročené na deň 5.2.2014.

-v uvedený deň oznámil právny zástupca sťažovateľky, že znova zo zdravotných dôvodov sa sťažovateľka nemôže zúčastniť pojednávania, vytýčeného na uvedený deň a ak je potrebné ju vypočuť, požiadal o jeho odročenie.

-dňa 19.2.2014 súd oslovil viacero subjektov s otázkou uchádzania sa o prácu v ich organizácii sťažovateľkou.

-organizácie, ktorým sa zásielky podarilo doručiť, predložili svoje stanoviská v mesiaci marec 2014.

-dňa 9.4.2014 určila zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 28.5.2014.

-dňa 19.5.2014 požiadal právny zástupca sťažovateľky o odročenie pojednávania, určeného na deň 28.5.2014, a to pre kolíziu s iným pojednávaním na Okresnom súde v Trebišove, pričom sťažovateľka nesúhlasí so substitučným zastupovaním.

-na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľky bolo pojednávanie odročené na deň 24.9.2014.

-v deň vytýčeného pojednávania požiadal právny zástupca sťažovateľky elektronickým podaním o ospravedlnenie svojej i sťažovateľky z neúčasti na pojednávaní v uvedený deň z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľky a z tohto dôvodu o odročenie pojednávania, určeného na tento deň, na neskorší termín. Zároveň oznámil súdu, že sťažovateľka bude počnúc 1.10.2014 počas dvoch mesiacov mimo územia SR.

-dňa 15.10.2014 bol právny zástupca sťažovateľky vyzvaný na oznámenie, kedy bude sťažovateľka na území Slovenskej republiky, keďže vo veci je potrebné určiť termín pojednávania, pretože sa jedná o reštančnú vec. Výzva bola opakovaná 12.11.2014.

-dňa 3.12.2014 bolo určené pojednávanie na deň 14.1.2015.

-elektronickým podaním dňa 12.1.2015 doručil právny zástupca sťažovateľky žiadosť sťažovateľky o ospravedlnenie neúčasti sťažovateľky na pojednávaní dňa 14.1.2015 z dôvodu jej pobytu mimo územia SR, o ktorom sa dozvedela koncom mesiaca december 2014. Zároveň požiadal o odročenie pojednávania na neskorší termín a oznámil, že predpokladaný návrat sťažovateľky na územie SR je v druhom polroku 2015 (č.l. 432, 433 spisu).

-po tomto oznámení bolo konanie uznesením zo dňa 15.1.2015 prerušené. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 6.2.2015.

-dňa 3.9.2015 bol právny zástupca sťažovateľky vyzvaný na oznámenie, kedy bude sťažovateľka na území Slovenskej republiky za účelom vytyčenia termínu pojednávania a možnosti jej vypočutia na pojednávaní.

-právny zástupca sťažovateľky na výzvu nereagoval, preto mu výzva bola doručovaná opakovane dňa 30.9.2015 opäť s poukazom na fakt, že sa jedná o reštančnú vec.

-dňa 6.10.2015 oznámil právny zástupca sťažovateľky po opakovanej výzve súdu, že so sťažovateľkou sa mu podarilo spojiť až 5.10.2015 a podľa jej vyjadrenia je stále mimo územia SR a k dátumu návratu sa nevedela vyjadriť. Zároveň vyjadrila súhlas s konaním pojednávania v jej neprítomnosti.

-uvedené bolo 13.10.2015 oznámené právnej zástupkyňi žalovanej a zároveň bola vyzvaná, aby v lehote 7 dní predložila súdu písomne otázky, ktoré mali byť predmetom výsluchu žalovanej.

-dňa 9.11.2015 bola právnej zástupkyňi žalovanej zasielaná urgencia.

-odpoveď na urgenciu bola súdu doručená 23.11.2015.

-položené otázky zo strany žalovanej boli doručené právnemu zástupcovi sťažovateľky 11.12.2015 a zároveň bol vyzvaný na predloženie prípadných návrhov na doplnenie dokazovania. Lehota na zodpovedanie otázok bola stanovená do 31.12.2015.

-právny zástupca sťažovateľky na výzvu súdu žiadnym spôsobom nereagoval, preto mu 18.2.2016 bola zasielaná urgencia. Odpoveď bola na túto urgenciu doručená až dňa 1.6.2016.

-dňa 14.3.2016 bolo určené pojednávanie na deň 8.6.2016.

-dňa 30.5.2016 požiadala právna zástupkyňa žalovanej o odročenie pojednávania, určeného na 8.6.2016. Na základe tejto žiadosti bolo pojednávanie odročené na deň 28.9.2016. Predvolanie na uvedené pojednávanie prevzal právny zástupca sťažovateľky dňa 10.9.2016.

-pojednávanie sa uskutočnilo bez prítomnosti sťažovateľky a bolo odročené na 13.10.2016.

-na uvedenom pojednávaní, ktorého sa sťažovateľka opäť nezúčastnila, bol vyhlásený rozsudok.

-dňa 23.12.2016 sa sťažovateľka proti rozsudku odvolala.

-dňa 5.1.2017 bolo odvolanie zaslané na vyjadrenie žalovanej.

-dňa 22.2.2017 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádza doposiaľ.

-prekážky postupu konania podľa § 107a nasl. Občianskeho súdneho poriadku

-uznesením zo dňa 15.1.2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 6.2.2015, bolo konanie prerušené z dôvodu dlhodobého pobytu sťažovateľky mimo územia Slovenskej republiky, ktorý jej neumožňoval zúčastňovať sa pojednávani. Keďže proti uzneseniu o prerušení konania sa žiadna z procesných strán neodvolala, toto rozhodnutie bolo procesne akceptovateľné.

-prieťahy, ktoré podľa názoru súdu spôsobila sťažovateľka

-sťažovateľka nereagovala na výzvu súdu na odstránenie väd podania zo dňa 10.6.2015, preto bol jej návrh odmietnutý.

-na pojednávani, konanom dňa 24.10.2007, požiadali obe sporové strany o poskytnutie lehoty minimálne v rozsahu 30 dní na mimosúdne jednanie.

- na pojednávani dňa 15.5.2013 požiadali právni zástupcovia sporových strán o poskytnutie 60-dňovej lehoty na mimosúdne riešenie sporu.

-právny zástupca sťažovateľky požiadal o odročenie pojednávani, určených na dni 20.11.2013, 5.2.2014, 28.5.2014, 24.9.2014 a 14.1.2015, teda viac ako rok boli pojednávania odročované z dôvodov na strane sťažovateľky.

-v dňoch 15.10.2014 a 12.11.2014 boli právnenmu zástupcovi sťažovateľky zasielané výzvy za účelom oznámenia, kedy sa bude sťažovateľka nachádzať na území Slovenskej republiky.

-po právoplatnom prerušení konania (6.2.2015) boli opäť právnenmu zástupcovi sťažovateľky zasielané výzvy na oznámenie, či dôvod prerušenia konania odpadol (3.9.2015, 30.9.2015 - urgencia); dňa 6.10.2015 oznámil, že návrat sťažovateľky na územie SR nie je známy.

-ďalšie výzvy boli právnenmu zástupcovi sťažovateľky zasielané 11.12.2015 a urgencia 18.2.2016. Na urgenciu reagoval až dňa 1.6.2016, kedy už bol vo veci určený termín pojednávania.

-prieťahy, ktoré boli spôsobené súdom

-obdobia od 1.2.2006 do 8.8.2007 a od 29.7.2008 do 11.5.2009.

-obdobia, keď sa spis nachádzal, resp. nachádza na odvolacom Krajskom súde v Košiciach (20.9.2005 - 1.2.2006, 11.12.2009 - 6.10.2010, 29.9.2011 - 15.1.2013, 22.2.2017 - doposiaľ) nie som oprávnený hodnotiť či posudzovať.

-záver, či zistené prieťahy sú zbytočnými prieťahmi

-ponechávam na zvážení ústavnému súdu.

-iné okolnosti, ktoré mali vplyv na prieťahy v konaní, okrem otázok zaťaženia súdov a organizácie práce

Je pravdou, že celkovú dĺžku konania možno aj vzhľadom na predmet sporu považovať za neštandardnú. Zároveň však poukazujem na skutočnosť, že zo strany tunajšieho súdu došlo k jeho nečinnosti „len“ v dvoch vyššie uvedených obdobiach, a to ešte v prvých rokoch trvania sporu (2006 - 2009). V konaní bolo trikrát meritórne rozhodnuté, pričom prvé dve rozhodnutia boli odvolacím súdom zrušené, čo by však nemalo byť pripísané na ťarchu súdu prvej inštancie, resp. zákonnej sudkyne, ktorá rozhodovala vo veci, rovnako ako ani časové úseky, počas ktorých sa spis nachádzal na odvolacom súde a ktoré sú uvedené v predchádzajúcej časti môjho stanoviska. O poslednom odvolaní doposiaľ rozhodnuté nebolo.

Zároveň chcem opakovane poukázať na správanie samotnej sťažovateľky predovšetkým v posledných rokoch trvania sporu, ktoré bolo preukázateľne pasívne, nesvedčiace o jej snahe o čo najrýchlejšie ukončenie sporu. Od pojednávania, určeného na deň 15.5.2013, spôsobovala prieťahy v danom konaní sťažovateľka, keď práve jej právny zástupca žiadal celkom o odročenie na neskorší termín až šiestich pojednávanií, ako je uvedené vyššie. Následne bolo konanie právoplatne prerušené rovnako z dôvodov na strane sťažovateľky. Po uplynutí lehoty, ktorá bola dôvodom prerušenia konania, právny zástupca sťažovateľky nereagoval na výzvy súdu a po urgencii zo dňa 18.2.2016 na túto reagoval až 1.6.2016, keď súd už vo veci určil termín pojednávania. Pritom v elektronickej komunikácii, ktorú súd viedol s právnym zástupcom sťažovateľky, súd sám upozorňoval na skutočnosť, že sa jedná o reštančnú vec, preto je potrebné oznámiť žiadané údaje pre možnosť vytýčenia pojednávania.

Rovnako je potrebné uviesť, že sťažnosť predsedovi súdu bola podaná v čase (23.6.2016), keď po prerušení konania súd už určil termín pojednávania a s týmto termínom bol právny zástupca sťažovateľky oboznámený. Takisto termín podania ústavnej sťažnosti

(12.9.2016). V rokoch 2013 až 2015 boli pojednávania odročované a následne bolo konanie prerušené výlučne z dôvodov na strane sťažovateľky a v roku 2016 po iniciatívnych výzvach súdu vo vzťahu k sťažovateľke už táto namietala priedahy a podala ústavnú sťažnosť.

Vzhľadom na skutočnosť, že k dĺžke predmetného konania prispela výraznou mierou samotná sťažovateľka, ňou požadované finančné zadosťučinenie považujem za neprimerané a nezodpovedajúce jej prístupu k ukončeniu sporu.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho...»

4. Sťažovateľka prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedu okresného súdu 4. decembra 2017 ústavnému súdu iba oznámila:

„Vo veci sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] vedenej pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, týmto na výzvu súdu oznamujem súdu, že netrvám na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie.“

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, ktorá je uvedená v bode I/3 tohto nálezu, možno konštatovať, že tieto skutkové okolnosti sa spornými nestali, keďže ani sťažovateľka nemala námietky proti takto opísanému skutkovému stavu. Rovnaké relevantné skutočnosti zistil ústavný súd aj z obsahu súvisiaceho spisu (ktorý mu bol zapožičaný až 9. mája 2018), preto pri posudzovaní napadnutého konania z týchto vychádzal, avšak opomenul duplicitné opísanie týchto úkonov.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o náhradu mzdy z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru vedenom pod sp. zn. 15 C 29/2005 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd vo vzťahu k faktickej zložitosti napadnutého konania uvádza, že napriek tomu, že vo veci bolo „*potrebné vypočúť niekoľkých svedkov a zabezpečiť súdom stanoviská niekoľkých organizácií*“, ako to uviedol predseda okresného súdu, posudzovanú záležitosť nemožno považovať z tohto pohľadu za zložitú. Naopak, zo súvisiaceho spisu okresného súdu vyplýva, že o základe žaloby (konkrétne o neplatnosti výpovede danej sťažovateľke) už bolo rozhodnuté v inom konaní (rozsudkom č. k. 12 C 803/2002-142 z 29. novembra 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 14. júna 2005), teda okresný súd o uvedenom nároku sťažovateľky, ktorý podmieňoval posudzovanie náhrady mzdy, v napadnutom konaní už nemusel rozhodovať. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd tiež konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je náhrada mzdy, t. j. vec, ktorej povaha (spor o nároky, ktoré sú zdrojom príjmov sťažovateľky) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania (napr. II. ÚS 90/2016).

10.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod I/3 tohto nálezu), k predĺženiu napadnutého konania prispela aj samotná sťažovateľka najmä tým, že v počiatočnom štádiu konania nereagovala na výzvu okresného súdu na doplnenie svojho žalobného návrhu, ktorá bola jej právnej zástupkyňi doručená 15. júna 2005, pričom vady svojho podania odstránila až v odvolacom konaní (pozri uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co 301/2005-

15 z 30. decembra 2005), a preto sa rozhodovanie o jej návrhu oddialilo minimálne na obdobie šiestich mesiacov. Okrem uvedeného opakovane požiadala ona alebo jej právna zástupkyňa o odročenie pojednávania (aj keď ospravedlnene), najmä preto, že sa zdržiavala v zahraničí, preto muselo byť napadnuté konanie uznesením č. k. 15 C 29/2005-439 minimálne na jeden rok prerušené. Na uvedené správanie sťažovateľky nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

10.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že 13-ročné celkové trvanie napadnutého konania je už samo osebe neprimerané, aj keď sa predmetný spis približne tri a pol roka nachádzal na Krajskom súde v Košiciach a toto obdobie nemožno pričítať na vrub okresnému súdu.

Okrem uvedeného konanie muselo byť právoplatne prerušené uznesením č. k. 15 C 29/2005-439 z 15. januára 2015 do 14. marca 2016 (jeden rok a dva mesiace). Podľa konštantnej judikatúry pritom ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu tak, ako je to v prípade prerušenia konania, neposudzuje v zásade ako zbytočné priesťahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02). Na strane okresného súdu teda minimálne štyri roky a sedem mesiacov existovala tolerovateľná prekážka jeho postupu, ktorá spočívala jednak v prerušenom konaní (keď okresný súd opakovane naliehal na pokračovanie konania) a tiež v tom, že okresný súd z dôvodu využitia právnych prostriedkov nápravy účastníkmi konania nemal k dispozícii predmetný spis.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že okresný súd bol v počiatočnom štádiu napadnutého konania opakovane dlhodobo nečinný, konkrétne od 1. februára 2006 do 8. augusta 2007 (jeden rok a šesť mesiacov) a od 29. júla 2008 do 11. mája 2009 (desať mesiacov). Okresný súd teda približne dva a pol roka vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako žalobkyňa počas napadnutého súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priesťahom pritom v uvedenom období nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 pritom zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov

spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

11. Pretože vo veci bol 13. októbra 2016 vyhlásený rozsudok (ktorý v podstatnej časti nadobudol právoplatnosť 5. mája 2018), ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľky podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a o tomto návrhu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

12. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 22 000 €, pričom žiadala zohľadniť *„dĺžku zbytočných prietáhov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá sťažovateľke vznikla v dôsledku obáv o ochranu jej práv, psychického napätia a pocitov sklamaní z neprimeranej dĺžky konania“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, vzhľadom aj na povahu veci, ale aj na dlhodobú nesúčinnosť sťažovateľky považuje za primerané vo výške 3 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

13. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 9. augusta 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2016 patrí odmena v sume dvakrát po 143 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 303,16 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

14. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2018